



مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

سیوطی

جلسه ۷۲

استاد: وافی یزدی

موضوع: فاعل

در تقدیر گرفتن فاعل:

الف- جواز تقدیر:

۱- زمانی که بوسیله فاعل از یک استفهام ظاهر یا مقدر جواب داده شود، جایز است فعل در تقدیر گرفته شود:

استفهام ظاهر: «زید» در جواب «من قرأ؟»

استفهام مقدر: یسبح له فیها بالغدو و الأصال رجال (استفهام مقدر: من یسبح؟)

۲- فاعل، جواب نفی باشد: «بلی زید» در جواب «لم یقم أحد؟»

ب- وجوب تقدیر:

زمانی است که مفسری برای فعل آمده باشد: «وإن أحد من المشرکین إستجارک» که إستجارک، مفسر

است برای إستجارک مقدر (وإن إستجارک...)

نکته ۱: اگر فاعل مونث باشد، فعل نیز مونث می آید: أبت هند الأذی

نکته ۲: اگر فاعل ضمیر منفصل باشد، تانیث فعل واجب نیست: هند ما قام إلا هی

نکته ۳: اگر فاعل اسم ظاهر و مونث حقیقی باشد، واجب است فعل مونث بیاید: قامت هند

نکته ۴: اگر فاعل اسم ظاهر و مونث مجازی باشد، جایز است فعل، مونث یا مذکر بیاید: طلعت (یا طلعت) الشمس